

COLLEGE STANDAARDISATIE – spreektekst Cor Franke semantiek + planning ter gelegenheid van de Collegevergadering van 20 mei 2010

WAAR GING HET OOK ALWEER OVER?

1. administratieve lastenverlichting
2. efficiencyverbetering
3. betere dienstverlening

HOE DOEN WE DAT?

1. niet vragen naar de bekende weg
2. werken in ketens, om zo de burger/het bedrijf beter/integraal te bedienen

WAT IS DAARVOOR NODIG?

Interoperabiliteit. Dat gaat over drie dingen:

1. techniek (infrastructuren, protocollen, verbindingen, talen, etc.)
2. gegevens (wat wissel je nu eigenlijk uit)
3. organisatie (ben je op hetzelfde moment open, bereikbaarheid via verschillende kanalen)

Semantische standaardisatie gaat over het tweede: gegevens.

WAAROM IS SEMANTISCHE STANDAARDISATIE VAN BELANG?

Organisaties gebruiken vaak dezelfde begrippen, maar bedoelen daar (net) iets anders mee.

Een aantal voorbeelden:

- burger in verschillende rollen (werkzoekende, huiseigenaar, ontvanger van toeslagen, etc.);
- 19 definities van een varken;
- werkgever en inhoudingsplichtige;
- etc.

Die verschillende betekenissen zijn op zichzelf geen probleem. Dit soort verschillen vindt namelijk zijn basis in bedrijfsprocessen en in de achterliggende wet- en regelgeving. Voor je gegevens gaat uitwisselen moet je echter wel zeker weten dat je beiden hetzelfde verstaat onder het gegeven dat je uitwisselt (om problemen in de bedrijfsprocessen te voorkomen). Computers zijn namelijk, in tegenstelling tot mensen, niet in staat te interpreteren.

Semantische standaardisatie helpt daarbij.

HOE HELPT SEMANTISCHE STANDAARDISATIE

Semantische standaardisatie maakt het mogelijk in kaart te brengen wat de verschillende partijen die bij een uitwisseling zijn betrokken PRECIES verstaan onder een begrip (zoals burger of werkgever).

Belangrijke zaken daarbij:

- het gaat om het volledig en precies benoemen van alle eigenschappen dan wel aspecten van het begrip;
- daarbij komen verschillen aan de orde (niet iedereen onderscheidt namelijk dezelfde eigenschappen en/of aspecten);
- de partijen richten hun uitwisseling in op basis van de door hen als gemeenschappelijk benoemde eigenschappen en/of aspecten;
- wat niet gemeenschappelijk kan niet worden uitgewisseld.

WAAROM IS DIT NIET TRIVIAAL

Dit klinkt triviaal, maar is het niet. Een voorbeeld:

BD en UWV werken samen in de loonaangifteketen. Daarbij wisselen ze gegevens over ondernemingen en rechtspersonen uit. De manier waarop ze naar die entiteiten kijken blijkt verschillend te zijn:

- de BD beschouwt een groep samenwerkende ondernemingen (concern) bijvoorbeeld als fiscale eenheid;
- het UWV beschouwt dezelfde groep anders, en kijkt welke ondernemingen in dezelfde sector werkzaam zijn (gedifferentieerde premie);
- dit leidt tot verschillende definities van een concern.

Er zijn veel meer voorbeelden waarbij organisaties wel gegevens uitwisselen maar niet onderzocht hebben of zij dezelfde betekenis toekennen aan een begrip.

WAAR LIGT VOLGENS MIJ DE BELANGRIJKSTE TOEPASSING

Ik zie twee gebieden:

1. *verdere ontwikkeling van (het gebruik van) basisregistraties. Bij de ontwikkeling van basisregistraties is een ééndimensionale definitie gebruik van de betrokken entiteiten (gebouw, auto, persoon, boot, etc.).*

Het impliciete uitgangspunt is dat iedereen die van de basisregistratie gebruik maakt hetzelfde beeld heeft van de entiteiten die daarin zijn opgenomen. Dat is niet het geval. Denk bijvoorbeeld aan het NHR;

- a. voor de BD zijn de ondernemingen in het NHR (potentiële) belastingplichtigen;
 - b. voor het UWV/WERKbedrijf zijn ze potentiële werkgevers;
 - c. voor de gemeente zijn ze (toekomstige) aanvragers van een vergunning.
2. *ontwikkeling van gemeenschappelijke (elektronische) dossiers (vreemdelingendossier, leerlingendossier, digitaal klantdossier, etc.*

WAT DOET HET FORUM/GAAT HET FORUM DOEN?

- 2 pilots, om ervaring op te doen, beide met eindrapport waaruit toegevoegde waarde blijkt;
- Ruchtbaarheid geven aan het concept en de daarbij toe te passen methode;
- Ondersteunen van een aantal praktische implementaties

TENSLOTTE: PAS OP

De methode is geen panacee. Binnen de loonaangifteketen bleek uit het onderzoek (pilot) dat er verschillen waren tussen BD en UWV waar het gaat om het werkgeversbegrip. Een aantal slimmerikken vond dat de geconstateerde verschillen aanleiding waren om de registraties in beide organisaties uit te breiden, zodat ze helemaal gelijk waren (EN WAARDOOR BD EN UWV BEIDEN GEGEVENS ZOUDEN GAAN VASTLEGGEN DIE NIET VOOR HUN PRIMAIRE PROCESSEN NODIG WAREN).